

Жук Валерій Миколайович,
доктор економічних наук, професор,
академік НААН, головний науковий
співробітник відділу обліку та
оподаткування, Національний науковий
центр «Інститут аграрної економіки»
Замлинський Віктор Анатолійович,
доктор економічних наук, професор
кафедри економіки і цифрового бізнесу,
Державний університет інтелектуальних
технологій і зв'язку
Найда Андрій Васильович,
кандидат економічних наук, доцент
кафедри обліку і оподаткування, Одеський
державний аграрний університет

Zhuk Valeriy,
Doctor of Economics, Professor, Academician of
the National Academy of Sciences, Chief
Researcher, National Research Center «Institute
of Agrarian Economics»,
<https://orcid.org/0000-0003-1367-5333>
Zamlynskyi Viktor,
Doctor of Economics, Professor,
State University of Intellectual Technologies and
Communications,
<https://orcid.org/0000-0001-7642-2443>
Naida Andriy,
Ph.D, Associate Professor, Odesa State Agrarian
University,
<https://orcid.org/0000-0002-6371-1382>

**ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ:
ШАНСИ ВІД ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА
ACCOUNTING AND REPORTING IN INFORMATION SECURITY OF AGRARIAN POLICY:
OPPORTUNITIES FROM CIVIL SOCIETY**

Жук В. М., Замлинський В. А., Найда А. В.
Облік та звітність в інформаційному
забезпеченні аграрної політики: шанси від
громадянського суспільства. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*.
2023. Том 8. № 2. С. 52 – 58.

Zhuk V., Zamlynskyi V., Naida A. Accounting
and reporting in information security of
agrarian policy: opportunities from civil
society. *Ukrainian Journal of Applied Economics
and Technology*.
2023. Volume 8. № 2, pp. 52 – 58.

Мета статті – обґрунтувати і висвітлити теоретичні положення та методичні підходи щодо формування обліку і звітності у відповідності до сучасних інформаційних вимог соціальної, економічної та політичної системи. У процесі дослідження використано сучасні загальнонаукові методи і прийоми дослідження, зокрема: аналіз, синтез, абстрагування, системний підхід, діалектичний, індуктивний, дедуктивний та абстрактно-логічний методи. В основу дослідження покладено фундаментальні положення щодо розвитку обліку і звітності аграрного сектору економіки, теорії управління аграрним сектором на засадах сталого розвитку в сучасних умовах господарювання, обґрунтована необхідність удосконалення законодавчої та нормативно-правової бази звітності підприємств АПК. Узагальнено теоретичні положення і методичні підходи, визначено суттєві недоліки та надано пропозиції щодо розробки і удосконалення інформаційної системи обліку і звітності аграрних підприємств на засадах сталого розвитку, що відповідає зростаючим потребам соціуму. Набуло подальшого розвитку науково-прикладне обґрунтування напрямів розвитку обліку та звітності для ефективного інформаційного забезпечення аграрної політики в контексті реалізації принципів громадянського суспільства, зокрема механізму, стабілізуючого відносини між державою, що надає гарантії прав і свобод, створює умови для розвитку громадянського суспільства. Результати дослідження можуть використовувати усі аграрні підприємства, що стикнулися з необхідністю переосмислення і пошуку якісної і прозорої комунікаційної взаємодії між представниками суспільства, бізнесу та держави, які зацікавлені у сталому розвитку країни. Правильний збір, генерація і аналіз статистичних даних як компоненти досягнення сучасних цілей управління в умовах підвищених ризиків зумовлюють динамізм формування інформаційної системи прийняття державних управлінських рішень.

Ключові слова: звітність, статистика, аграрна політика, сільське господарство, управління інформаційними потоками, громадянське суспільство.

The article aims to substantiate and highlight the theoretical provisions and methodical approaches to forming accounting and reporting following the modern informational requirements of the social, economic, and political systems. In the research process, modern general scientific methods and research techniques were used: in particular, analysis, synthesis, abstraction, systemic approach, dialectical, inductive, deductive, and abstract-logical. The research is based on the fundamental provisions regarding the development of accounting and reporting of the agricultural sector of the economy, the theory of management of the farming sector and the principles of sustainable development in current economic conditions, the need to improve the legislative and regulatory framework of reporting the activities of agro-industrial complex enterprises is substantiated. The theoretical provisions and methodical approaches are summarized, significant shortcomings are identified, and suggestions are provided for developing and improving the information system of accounting and reporting of agricultural enterprises based on sustainable development, which meets the growing needs of society - elements of

© Жук Валерій Миколайович, Замлинський Віктор Анатолійович, Найда Андрій Васильович, 2023

---

scientific novelty. The scientific and applied justification of the development of accounting and reporting for adequate information provision of rural policy in the context of implementing the principles of civil society the mechanism that stabilizes relations between the state, which provides guarantees of rights and freedoms, creates conditions for the development of civil society, has gained further development. The results of the study can be used by all agricultural enterprises that are faced with the need to rethink and search for high-quality and transparent communication interaction between representatives of society, business, and the state interested in the country's sustainable development. The correct collection, generation, and analysis of statistical data as components of achieving modern management goals in conditions of increased risks determine the dynamism of forming the information system for public management decisions.

Keywords: reporting, statistics, agrarian policy, agriculture, management of information flows, civil society.

Вступ

Рівень суспільної довіри є ключовим індикатором ефективності державного управління. Прозорість є ознакою свідомості громадянського суспільства. Однак, не може бути прозорою політика, якщо є непрозорою інформаційна платформа прийнятих державних рішень. Чи базується аграрна політика в Україні на достовірних й оперативних обліково-інформаційних даних? Питання риторичне. На сьогодні офіційна статистика скорочується, поступово витісняється підсумкова і комплексна звітність, як форма 50-сг «Звіт про основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств», 2-ферм «Основні показники господарської діяльності фермерського господарства, малого підприємства у сільському господарстві», відсутня узагальнена статистика про діяльність холдингів. Оперуючи лише даними по окремим сільськогосподарським підприємствам, узагальнені статистичні дані про діяльність агрохолдингу як єдиного суб'єкту господарювання в державній системі статистичної інформації відсутні. Існує проблема недооцінки капіталу сільськогосподарських підприємств в фінансовій, а відтак і статистичній звітності, що негативно впливає на їх інвестиційну привабливість. Виходячи із вище зазначеного, слід відмітити існуючі проблеми: заниження вартості матеріальних активів; невідображення земельного банку; недооцінка інтелектуальної власності в балансі, відсутність відпрацьованих методичних засад оцінки біологічних активів та сільськогосподарської продукції. Це у свою чергу зумовлює неповне представлення інформації про майновий стан підприємств, неадекватне визначення економічних показників його діяльності (рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість), як наслідок, відсутність належного представлення інвестиційної привабливості сільськогосподарського підприємства.

Науковому обґрунтуванню розвитку інформаційного, зокрема обліково-аналітичного забезпечення управління, присвячені праці українських вчених: М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, Є.В. Мниха, О.М. Петрука, В.К. Савчука, В.В. Сопка, Л.К. Сука, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченка, В.Г. Швеця, В.О. Шевчука та інших.

Питання інформаційного забезпечення аграрної політики висвітлені у працях українських економістів П. Гайдуцького, Ю. Лупенка, М. Маліка, В. Месель-Веселяка, Б. Пасхавера, П. Саблука, О. Шпичака, які піднімають проблему оцінки результативності галузі сільського господарства. Так, їх наукові дослідження спрямовані на вивчення впливу проблем міжгалузевих відносин, якості інформаційного забезпечення оцінки, невідповідності статистичних та фактичних фінансових результатів, недооцінки основних засобів та матеріальних ресурсів, низького рівня оплати праці, недоліків методології бухгалтерського обліку щодо визначення фінансових результатів у сільському господарстві, інфляційних та інвестиційних факторів на результативність сільгоспвиробництва. Наразі вбачається актуальним продовження досліджень в напрямі перспектив становлення громадянського суспільства в Україні на загальноєвропейських принципах, адже громадянське суспільство – це невід'ємна складова суспільного, економічного, політичного життя будь-якої з країн Європейського Союзу.

Мета статті

Метою статті є науково-прикладне обґрунтування напрямів розвитку обліку та звітності для ефективного інформаційного забезпечення аграрної політики в контексті реалізації принципів громадянського суспільства.

Виклад основного матеріалу

Конституція України закріплює ключовий принцип громадянського суспільства, згідно з яким суспільне життя в Україні ґрунтується на засадах політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності [1].

Отже, громадянське суспільство можна розглядати як самоорганізовану і саморегульовану сферу публічно-правових відносин у державі, утворювану вільними і рівними індивідами та створеними ними об'єднаннями громадян, які функціонують, формуючи соціальний капітал

та здійснюючи контроль за органами державної влади, служать підґрунтям демократії та визначальним чинником у розбудові правової держави [2].

Важливою функцією громадянського суспільства є участь у реформуванні усіх суспільно-економічних сфер функціонування держави та соціуму. Особливо актуально це є зараз, на шляху вступу України до Європейського союзу. Повертаючись до проблеми обліково-інформаційного забезпечення аграрної політики, слід зазначити, що ми маємо великі шанси від громадянського суспільства для її вирішення. Підтримуючи в цілому ідею удосконалення системи статистичної інформації, слід зазначити, що будь-яке реформування повинно бути спрямоване на посилення спроможності державної статистики виконувати покладені на неї функції та забезпечувати інформацією експертну спільноту для якісної оцінки соціально-економічних процесів, сприяти зменшенню асиметрії інформації між агентами ринків. Чи є так на сьогодні?

З пам'яті науковців і практиків ще не стерта радянська система обліково-інформаційного забезпечення галузевого управління. Її витоками була теорія фізичної економії та розроблена Ф. Кене у XVII столітті «Економічна таблиця» управління. На початку XX століття В. Леонт'єв запропонував теоретично однотипну до Ф. Кене систему управління «затрати-випуск» із відповідним наповненням національних рахунків.

Альтернативно до цього підходить мала ліберальна економічна доктрина з вільною від державного (чи галузевого) управління основою та регулюванням «невидимою рукою ринку». Натепер розвинутий світ (більш завуальовано) та, особливо, Китай, Індія й інші центри росту застосовують інтегровану систему управління, тобто уміло поєднують ці два фундаментальні підходи. Україні, шляхом «зовнішнього управління», нав'язана чисто ліберальна доктрина економічної політики, апогей застосування якої ми спостерігаємо сьогодні в лібертаріанському популізмі, ліквідації Міністерства аграрної політики і продовольства України і тому подібному.

Отже, реформування, а точніше руйнування інформаційного забезпечення аграрної політики України стосується усіх видів обліку і звітності. З одного боку, причиною занепаду оперативної звітності стала руйнація вертикалі галузевого управління. Проте, більшим ударом є формальна (нормативна) і неформальна (інституційно-психологічна) «свобода» суб'єктів господарювання від такої звітності. Відтак, та інформація, що збирається тепер районними держадміністраціями, є непродуктивною для управління. Ситуацію погіршує і повний провал політики дорадництва як альтернативи вертикалі галузевого управління.

Вітчизняна статистична звітність поступово перейшла на методологічну платформу статистичних спостережень та не переймається тепер документальним підтвердженням своєї достовірності. Кількість показників та самих форм під приводом усунення дублювання постійно зменшується. При цьому зростає потенціал їх аналітичності, співставності, оперативності для рішень на всіх рівнях управління.

У 2020-2022 рр. загальна кількість форм статистичних спостережень скорочується. За амбіційними заявами уряду планується скасувати біля 40% форм Держстату, які заповнюють українські підприємства. Головна ідея реформи: не збирати у підприємств ту інформацію, яка і так є у держави, а також не збирати ту інформацію, яка не використовується для прийняття управлінських рішень. Протягом останніх 5 років загальна кількість форм зменшилась на 30%, з 155 форм у 2015 до 109 форм у 2019 році (табл. 1).

Тенденція зменшення кількості форм збережеться і щодо статистики сільського, лісового та рибного господарства, так як загальне зменшення обсягів галузевої статистичної інформації за останні 6 років складає 30%, а порівняно з 2001 роком 73% (з 71 форми у 2001 році до 19 форм у 2019 році) (рис. 1).

Формальний характер підготовки статистичної звітності призводить до тотальної асиметрії інформації і, у зв'язку з цим, низького рівня довіри до неї різних груп користувачів.

Окремою проблемою стало використання у формуванні аграрної політики показників фінансової звітності. В Україні зруйновано контроль за дотриманням національних бухгалтерських стандартів. Відсутність рекомендованої галузевої облікової політики призводить до асиметрії обліково-аналітичної інформації, що чинить негативний вплив на прийняття управлінських рішень. Це далеко не повний перелік проблем, але для того, щоб відповісти на питання, як їх вирішувати, варто проаналізувати відповідні пропозиції науковців за останні 20 років.

Першою, дещо рефлексійною реакцією науки на ліберальну політику реформування звітності, стала пропозиція застосовувати інтегральну модель у розбудові її нового змісту, адаптувавши до вітчизняних особливостей зарубіжний досвід. Так, на початку 2000-х років Держстатом ініціюється відміна Річного звіту сільськогосподарських підприємств через дублювання його показників з іншими формами звітності. Відповідно на потреби

Таблиця 1. Кількість діючих форм статистичних спостережень, які заповнюють українські підприємства у 2015-2020 роках

№	Статистична інформація	Кількість діючих форм статистичних спостережень, які заповнюють українські підприємства, по рокам					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020 (прогноз)
	Загальна кількість форм статистичної звітності та статистичних спостережень	155	125	120	116	109	103
1.	Демографічна та соціальна статистика	31	27	30	27	24	20
2.	Навколишнє середовище та статистика багатьох галузей	6	5	5	5	5	6
3.	Економічна статистика	118	93	85	84	80	77
3.1.	Макроекономічна статистика	6	6	6	6	6	6
3.2.	Економічна діяльність	79	63	58	59	56	54
	<i>Діяльність підприємств</i>	4	4	4	4	4	4
	<i>Послуги</i>	1	1	1	1	1	1
	<i>Внутрішня торгівля</i>	9	7	6	6	5	4
	<i>Капітальні інвестиції</i>	2	2	2	2	2	1
	<i>Основні засоби</i>	2	1	1	1	1	1
	Сільське, лісове та рибне господарство	27	22	22	21	20	19
	<i>Енергетика</i>	6	6	3	5	5	6
	<i>Промисловість</i>	8	5	4	4	4	4
	<i>Будівництво</i>	3	2	2	2	1	1
	<i>Транспорт</i>	12	10	10	10	10	10
	<i>Туризм</i>	5	3	3	3	3	3
3.3.	Державні фінанси, податки та публічний сектор	4	3	2	2	2	2
3.4.	Зовнішньоекономічна діяльність та платіжний баланс	8	8	8	8	8	8
3.5.	Ціни	7	7	6	4	4	3
3.6.	Наука, технології та інновації	14		5	5	4	4

Мінагрополітики академічною наукою було розроблено нові форми річної економічної звітності 2- ферм і 50-сг з інструкціями по їх заповненню. Слід нагадати, що з врахуванням питань дублювання показників нами було запропоновано і новий формат Річного звіту, проте вибір влади впав на форму 2-ферм і 50-сг. Правда і дотепер ці форми важко відстоювати професіоналам Держстату у дискусіях з прихильниками лібертаріанства.

Проте і тоді було зрозуміло, що наростаючу проблему обліково-інформаційного забезпечення аграрної політики слід вирішувати системно. Керівництвом Мінагрополітики, Президією Національної академії аграрних наук України перед ННЦ «Інститут аграрної економіки» було поставлено завдання з розробки відповідної Концепції. На початку 2009 р. ця Концепція, разом з Планом заходів, була затверджена Колегією Мінагрополітики. Слід зазначити, що до цих пір це єдиний випадок в Україні затвердження подібного документу на державному рівні.

Звісно, ознайомлення з цим документом дозволить сьгоднішнім дослідникам побачити там значний вплив ліберальних доктрин, але оцінку його потенціалу слід робити з паралельно розробленою нами Концепцією запровадження в Україні відомчої аграрної статистики із задіянням існуючої ще на той час галузевої вертикалі управління.

Рис. 1. Динаміка та прогноз зменшення кількості державних статистичних спостережень у галузі сільського господарства, та в цілому у сфері економічної діяльності

Розробка двох концепцій була мотивована потребою врахування фактору тиску «зовнішнього управління» на інформаційну політику Уряду і Держстату. Це далеко не повний

перелік наукового забезпечення піднятої у статті проблеми. Втім, і їм не судилося бути втіленими у зв'язку зі зміною владної політики та команди Міністерства з 2011 року.

Можна стверджувати про певний етап становлення та посилення впливу інститутів громадянського суспільства на спроби вирішити ці проблеми у 2008 році та більш активно у 2011-2013 роках. У 2008 році Урядом прийнятий «Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади» (постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976), яким визначено склад інститутів громадянського суспільства, до яких віднесено: громадські організації, професійні та творчі спілки, організації роботодавців, благодійні і релігійні організації, органи самоорганізації населення, недержавні засоби масової інформації та інші невідприємницькі товариства і установи, легалізовані відповідно до законодавства.

До вирішення проблеми інформаційного забезпечення галузевого управління та його достовірності долучились громадські об'єднання сільськогосподарських виробників. Знаковими у цьому були 2011-2013 рр., коли постало питання відміни спецрежимів оподаткування аграрного підприємництва. Міжнародний валютний фонд і Уряд України виходив із узагальнених даних Держстату про надприбутковість галузі, у той час, як її малий і середній бізнес занепадав і привласнювався агрохолдингами. Саме тоді керівництво громадських об'єднань агровиробників зрозуміло, що «ліберальна цукерка» звітності спрямована проти них.

Спільно було проведено ряд досліджень реального виробничо-фінансового стану частини підприємств, що об'єднані в Аграрному Союзі України і Асоціації фермерів та приватних землевласників. Результати на роки пригальмували податкові зміни, але не могли їх зняти повністю, враховуючи громадську, а не статистичну основу отриманої інформації.

Проте прецедент стався, і це, на наш погляд, може стати витком нового етапу розвитку обліково-інформаційного забезпечення аграрної політики України. Оптимізму у цьому нам додають і світові, і вітчизняний тренди на цифрову економіку, цифрове управління. Передбачається, що цифрові технології у разі зменшать вартість звітної інформації і фактично знімуть її кількісні і якісні обмеження. Відтак, суб'єкти господарювання не будуть нести значних трансакційних витрат на обліково-інформаційне забезпечення потрібної для них аграрної політики.

Уже сформована, спільно з галузевими громадськими об'єднаннями виробників, наукова парадигма єдиної для всіх учасників облікової політики. Відтак, це політика, сформована на потреби громадянського суспільства. Її реалізація створить умови для формування обліково-інформаційного простору на основі системи звітності, показники якої прозорі і затребувані суспільством – агровиробниками, споживачами, управлінцями на всіх рівнях. Це якраз той шанс від громадянського суспільства, яким ми маємо скористатись для повернення державної аграрної політики в достовірне інформаційне поле, де рішення обґрунтовуватимуться на основі реальних, достовірних та перевірених облікових та статистичних даних.

Врахування інтересів громадянського суспільства при розробці інформаційного забезпечення аграрної політики здійснюється Державною службою статистики України через сформовану (відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики», урахуваючи протокол установчих зборів від 09 квітня 2013 року № 1) **громадську раду при Держстаті**. Останнє переформатування ради відбулося нещодавно, в травні 2020 року. Наказ Держстату від 14 червня 2019 року № 218 «Про затвердження складу громадської ради при Державній службі статистики України», викладено у новій редакції, склад ради доповнено та переформатовано. Ми покладаємо надії, що у новому складі цієї інституції громадянського суспільства нам вдасться відстояти інтереси аграрного сектору економіки в частині якісного обліково-інформаційного забезпечення аграрної політики.

З цією метою створено комітет громадської ради – Комітет статистики сільських територій та аграрного підприємництва. Метою його діяльності визначено удосконалення статистичного забезпечення політики сталого розвитку сільських територій і виробництва продовольства, що сприятиме досягненню як мінімум двох цілей сталого розвитку (табл. 2).

Робота комітету є важлива в таких напрямках:

1. Підвищення ролі і відповідальності Держстату у провадженні політики сталого розвитку сільських територій і підприємництва.

2. Налагодження ефективних комунікацій Держстату з громадськими об'єднаннями виробників продовольства, сільських громад, професійних об'єднань аудиторів і бухгалтерів.

3. Розвиток методологічного і методичного забезпечення статистики сільських територій та агропродовольчої сфери.

4. Запровадження в Україні відомчої аграрної статистики.

5. Узагальнення й адаптування до національних особливостей передового досвіду світової статистики.

6. Застосування в статистиці сучасних інформаційних технологій та її реформування на вимоги цифрової економіки і цифрового управління.

Таблиця 2 Досягнення цілей сталого розвитку через реалізацію принципів громадянського суспільства в обліково-інформаційному забезпеченні аграрної політики

Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року	Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року
Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.	Ціль 2. Подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.
Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям.	Ціль 9. Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям.

Першочерговими до реалізації є комплекс наступних заходів:

1. Розробка методологічного і методичного забезпечення статистики розвитку сільських територій й виробництва продовольства. Організація науково-прикладних конференцій, семінарів, круглих столів.

2. Науково-методичне забезпечення інвентаризації національного багатства сільських територій та його капіталізації. Удосконалення методологічних і організаційно-методичних підходів наповнення національних рахунків.

3. Розробка нормативно-методологічного забезпечення статистики виробничо-фінансової діяльності агрохолдингів.

4. Удосконалення економічної статистики малих і середніх сільгосп підприємств в умовах диджиталізації.

5. Удосконалення статистичних спостережень за сільськими домогосподарствами.

6. Розробка концепції запровадження в Україні відомчої аграрної статистики за участі галузевої вертикалі управління та дорадництва.

7. Підвищення статистичної грамотності причетних фахівців й громадськості в умовах цифрової економіки.

Неодноразово у своїх публікаціях ми наголошували на вкрай важливій необхідності запровадження в Україні аграрної статистики на основі принципів FADN (The Farm Accountancy Data Network) 7, 8, 9.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Підбиваючи підсумки піднятої проблеми, варто погодитись, що реформування звісно не може оминати й обліково-інформаційне забезпечення аграрної політики – фінансову звітність, державну статистику, галузеву систему інформації. Разом з тим, спостерігаємо неналежне інформаційно-статистичне забезпечення ефективної аграрної політики й розвитку сільських територій України, що характеризується недостатньою глибиною статистичних досліджень по формах господарювання та спеціалізації домогосподарств, низькою оперативністю інформації, фактичною відсутністю інформації за напрямками, що декларуються Цілями сталого розвитку.

Тому сьогодні важливим є обґрунтування методології відомчої аграрної статистики на базі масштабних досліджень та опитування різних експертних груп державного та приватного секторів; подолання асиметрії статистичної інформації через розробку, апробацію та реалізацію методик інформаційного наповнення, збору та узагальнення статистичних спостережень; розробка та впровадження навчальних програм для підготовки відповідних кадрів.

Реалізація означених в публікації напрямів передбачає тісний діалог влади з інститутами громадянського суспільства, що забезпечить формування системи обліку, звітності (фінансової та статистичної), ефективної та націленої на формування інформаційної системи прийняття державних управлінських рішень. Така система має враховувати усі базові цінності демократичного суспільства: державність, добробут населення, національна безпека, відданість загальнолюдським цінностям, ідеалам свободи, відповідальність перед собою, своєю сім'єю та суспільством, послідовне утвердження демократичних засад розвитку суспільства, побудови правової держави, становлення громадянського суспільства.

У планах досліджень академічної науки на найближчі роки ми націлюємось на можливості громадянського суспільства у вирішенні проблем обліково-інформаційного забезпечення аграрної політики України. Ми запрошуємо до співпраці наших колег з освітянських інституцій та готові взяти на себе координацію такої роботи.

Список літератури

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Інститути громадянського суспільства та інститут громадських організацій в Україні: теоретико-методологічні та нормопроектні аспекти. URL: https://minjust.gov.ua/m/str_20126
3. Наказ Державної служби статистики України від 29.05.2020 р. № 166 Про внесення змін до наказу Держстату від 14 червня 2019 року № 218 "Про затвердження складу громадської ради при Державній службі статистики України". URL: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/166/166_2020.htm
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
5. Наказ Держстату від 14 червня 2019 року № 218 "Про затвердження складу громадської ради при Державній службі статистики України". URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/FN053957?ed=2021_06_14
6. «Порядок сприяння проведенню громадської експертизи діяльності органів виконавчої влади» (постанова Кабінету Міністрів України від 5 листопада 2008 р. № 976). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text>
7. Сокіл О. Г., Жук В. М., Ваша Л. Інтегральна оцінка сталого розвитку сільського господарства України. Економічний часопис-XXI. 2018. № 170(3-4). С. 15-21. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V170-03>
8. Zhuk V., Bezduzhna Y., Tyvonchuk S. Improvement of IFRS application policy in relation to land assets of agricultural enterprises. *Independent journal of management & production (IJM&P)*. V. 10, N. 7, Special Edition PDATU 2019. P. 702-724.
9. Sokil O., Zhuk V., Holub N., Levchenko O. Accounting and Analytical Methods for Identifying Risks of Agricultural Enterprises' Sustainable Development. In Nadykto V. (eds) *Modern Development Paths of Agricultural Production: Trends and Innovations*. 2019. pp. 561-569. Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-14918-5_55
10. Reková N., Dolozina I., Nitsenko V., Zaitsev Y., Zamlynskyi V. Budgetary revenue structure at central level of public administration in the federal countries. *Administratie si Management Public*. 2018, (30), pp. 37-50. DOI: [10.24818/amp/2018.30-03](https://doi.org/10.24818/amp/2018.30-03).
11. Бездушна Ю.С., Замлинський В.А., Замлинська О.В., Щуровська А. Ю. Роль звітності та статистики в капіталізації активів підприємств та національного багатства. *Innovation and Sustainability*. 2022. No3. С. 103-109.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy. [Constitution of Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Instytuty hromadians'koho suspil'stva ta instytut hromads'kykh orhanizatsij v Ukraini: teoretyko-metodolohichni ta normoproektni aspekty. [Institutes of civil society and the Institute of Public Organizations in Ukraine: theoretical-methodological and normative design aspects]. Available at: https://minjust.gov.ua/m/str_20126
3. Nakaz Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy Pro vnesennia zmin do nakazu Derzhstatu "Pro zatverdzhennia skladu hromads'koi rady pry Derzhavnij sluzhbi statystyky Ukrainy". [Order of the State Statistics Service of Ukraine On Amendments to Order of the State Statistics Service of June 14, 2019 No. 218 "On Approval of the Membership of the Public Council at the State Statistics Service of Ukraine"]. Dated May 29, 2020 No. 166. Available at: https://ukrstat.gov.ua/norm_doc/2020/166/166_2020.htm
4. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy "Pro zabezpechennia uchasti hromads'kosti u formuvanni ta realizatsii derzhavnoi polityky". [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On ensuring public participation in the formation and implementation of state policy"]. Dated November 3, 2010 No. 996. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF#Text>
5. Nakaz Derzhstatu vid 14 chervnia 2019 roku № 218 "Pro zatverdzhennia skladu hromads'koi rady pry Derzhavnij sluzhbi statystyky Ukrainy". [Order of the State Statistics Service of "On approval of the composition of the public council under the State Statistics Service of Ukraine"]. Dated June 14, 2019 No. 218. Available at: https://ips.ligazakon.net/document/view/FN053957?ed=2021_06_14
6. «Poriadok spryannia provedenniu hromads'koi ekspertyzy diial'nosti orhaniv vykonavchoi vlady» (postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 5 lystopada 2008 r. № 976). ["Procedure for facilitating public examination of the activities of executive authorities" (Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine)]. Dated November 5, 2008 No. 976. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976-2008-%D0%BF#Text>
7. Sokil, O.G., Zhuk, V.M., Vasha, L. (2018). «Integrated assessment of sustainable development of agriculture in Ukraine». *Ekonomichnyj chasopys-XXI*. No. 170(3-4). P. 15-21. DOI: <https://doi.org/10.21003/ea.V170-03>
8. Zhuk V., Bezduzhna Y., Tyvonchuk S. (2019). Improvement of IFRS application policy in relation to land assets of agricultural enterprises. *Independent journal of management & production (IJM&P)*. V. 10, N. 7, Special Edition PDATU. R. 702-724. DOI: [10.14807/ijmp.v10i7.889](https://doi.org/10.14807/ijmp.v10i7.889)
9. Sokil, O., Zhuk, V., Holub, N., Levchenko, O. (2019). Accounting and Analytical Methods for Identifying Risks of Agricultural Enterprises' Sustainable Development. In Nadykto, V. (eds) *Modern Development Paths of Agricultural Production: Trends and Innovations* (pp. 561-569). Springer, Cham. DOI: https://doi.org/10.1007/978-3-030-14918-5_55
10. Reková, N., Dolozina, I., Nitsenko, V., Zaitsev, Y., Zamlynskyi, V. (2018). Budgetary revenue structure at central level of public administration in the federal countries. *Administratie si Management Public*, (30), pp. 37-50. DOI: [10.24818/amp/2018.30-03](https://doi.org/10.24818/amp/2018.30-03)
11. Bezduzhna, Y., Zamlynskyi, V., Zamlynska, O., & Shchurovska, A. (2022). The role of reporting and statistics in the capitalization of enterprise assets and national wealth. *Innovation and Sustainability*, (3), 103-109. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.3.103.109>.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2023 р.